

Opinia do ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego
(druk senacki nr 752)

Nowelizacja została przygotowana w oparciu o projekty rządowy i senacki, które w większej części były ze sobą zbieżne. Ostatecznie objęto nią 32 zmiany do ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz jedną zmianę do Kodeksu postępowania cywilnego. Zmiany do pierwszej z ustaw dotyczą przepisów z różnych rozdziałów ustawy, przy czym część z nich wynika z konieczności dostrzeżonej przy stosowaniu ustawy, zaś niektóre są konsekwencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego opłat egzekucyjnych. Wśród nich należy zwrócić szczególną uwagę właśnie na kwestię finansowania egzekucji. W tej materii do wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 lutego 2003 r., co nastąpiło 10 marca 2003 r., obowiązywała zasada pobierania od dłużnika opłaty za dokonaną egzekucję, a tylko wyjątkowo przewidziano w art. 45 ust. 5 pobieranie od wierzyciela części opłaty stosunkowej przed wszczęciem egzekucji środków pieniężnych. To rozwiązanie funkcjonowało od wejścia w życie nowelizacji ustawy z 2001 r., przewidując dwie wysokości pobieranej opłaty częściowej w zależności od wartości egzekwowanego świadczenia. Wcześniej w ustawie w tym zakresie funkcjonowało rozwiązanie przewidujące zasadę pobierania przed wszczęciem egzekucji części opłaty stosunkowej. Do tego właśnie rozwiązania odwołuje się uchwalona przez Sejm nowelizacja. Uzależnia ona w art. 45 wszczęcie egzekucji świadczeń pieniężnych od uiszczenia przez wierzyciela części opłaty stosunkowej w wysokości 1% wartości egzekwowanego świadczenia, nie mniej niż 3% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego i nie więcej niż dziesięciokrotność tego wynagrodzenia. Podobną regulację przyjęto w odniesieniu do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych, z tym że w tym wypadku wierzyciel ma obowiązek uiścić opłatę stosunkową w wysokości 3% wartości roszczenia. Równocześnie przyjęto, że przeciętnym wynagrodzeniem miesięcznym będzie wynagrodzenie w gospodarce narodowej w roku poprzednim ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym "Monitor Polski",

zgodnie z art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Wysokość procentową całej opłaty stosunkowej pozostawiono na poziomie 15%.

Spośród pozostałych zmian należy zwrócić uwagę na następujące:

- rozszerzenie kompetencji prezesa sądu apelacyjnego o znoszenie rewirów komorniczych,
- rozstrzygnięcie kwestii prowadzenia spraw o egzekucję z nieruchomości poza rewirem komornika na rzecz wyłączenia takiej możliwości,
- wprowadzenie obowiązku Ministra Sprawiedliwości obwieszczenia w Monitorze Polskim o wolnych stanowiskach komorniczych,
- wprowadzenie zasady ubiegania się tylko o jedno wolne stanowisko komornicze oraz uregulowanie konsekwencji złożenia kilku wniosków o powołanie w różnych rewirach,
- uregulowanie zasad przenoszenia komorników do innych rewirów,
- doprecyzowanie przepisów dotyczących zastępcy komornika w zakresie wyznaczania i funkcjonowania,
- wprowadzenie zasady, iż także wszczęcie egzekucji i postępowania o zabezpieczenie świadczeń niepieniężnych następuje po uiszczeniu opłaty stałej przez wierzyciela,
- likwidacja obowiązku odprowadzania 20% opłat egzekucyjnych ściąganych od dłużnika do Skarbu Państwa,
- uregulowanie zasad podziału dochodu komornika w wypadku zastępowania go,
- zmiana organu sprawującego nadzór nad działalnością komorników – w miejsce prezesów sądów apelacyjnych mają to być prezesi sądów okręgowych; ustanowienie odrębnego podmiotu sprawującego kontrolę finansową – mają to być osoby upoważnione przez Ministra Sprawiedliwości,
- zwiększenie uprawnień Ministra Sprawiedliwości w postępowaniu dyscyplinarnym poprzez możliwość zawieszenia komornika w czynnościach już przy złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przez Ministra Sprawiedliwości.

Uwagi szczegółowe:

- 1) art. 1 pkt 3 – w ust. 1 poprawniej byłoby zaczynać zdanie od zasady, a nie wyjątku i przenieść zastrzeżenie na koniec zdania; taki też zapis proponował Senat w swoim projekcie.

Propozycja poprawki:

"1. Komornik działa na obszarze swojego rewiru, z zastrzeżeniem ust. 3."

- 2) art. 1 pkt 5, art. 11a ust. 3 – przede wszystkim wydaje się niewłaściwe umiejscowienie drugiego zdania ust. 3 w przepisie merytorycznym ustawy, gdyż odsyła on do przepisu przejściowego ustawy (art. 99), umieszczonego w nowej ustawie o komornikach sądowych i egzekucji, uchwalonej w 1997 r. Celem przepisów przejściowych jest uregulowanie wpływu nowej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy (ustaw) dotychczasowych. W tym też celu art. 99 i następne odnosiły się do komorników zatrudnionych już w dniu wejścia w życie nowej ustawy, tym bardziej że nowa ustawa wprowadzała odmienne od funkcjonujących rozwiązania i wymogi. Ponadto wydaje się, że kwestionowane zdanie pozostaje w związku właśnie z przepisami przejściowymi, w szczególności z art. 102 ust. 1. Przepis ten, w związku z wprowadzeniem wymogu ukończenia wyższych studiów prawniczych lub administracyjnych przez kandydata na komornika, przewiduje 10-letni termin dla komorników, którzy w dniu powołania na stanowisko (w rozumieniu art. 99 ustawy) nie ukończyli 35 roku życia, do uzupełnienia tego wymogu pod rygorem odwołania. Należy wnosić a contrario, że komornicy, którzy w dniu powołania ukończyli 35 lat, takiego obowiązku nie mają. W związku z tym pojawia się pytanie o cel umieszczenia zdania drugiego w ust. 3 art. 11a w zakresie art. 10 ust. 1 pkt 3. Podobnie niezrozumiałe jest wyłączenie stosowania art. 10 ust. 1 pkt 4 wobec tej samej grupy komorników. Przepis ten zawiera wymóg odbycia aplikacji komorniczej, która zastąpiła praktykę komorniczą, jednak w tekście pierwotnym ustawy znalazły się przepisy, które uregulowały sytuację osób będących w trakcie praktyki i tych, które ją zakończyły egzaminem (art. 100 i 101). Natomiast art. 11a ust. 3 zdanie drugie stanowi o komornikach już zatrudnionych, którzy przecież musieli spełniać wymogi przepisów obowiązujących przed wejściem w życie ustawy z 1997 r. Z tego względu niezrozumiałą jest cel umieszczenia zdania drugiego w ust. 3 także w zakresie art. 10 ust. 1 pkt 4.
- 3) art. 1 pkt 21 – wydaje się, że pominięto przepisy art. 53, 54 i 55 przy zastępowaniu pojęcia "prognozowane przeciętne wynagrodzenie" wyrażeniem "przeciętne wynagrodzenie miesięczne" zdefiniowanym w art. 33 ust. 1, która to kwota jest podstawą obliczania opłat egzekucyjnych stosunkowych i stałych. W obowiązujących przepisach ustawy także przewidziano jedną podstawę naliczania wszystkich opłat egzekucyjnych w

postaci prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia i brak jest uzasadnienia dla przyjęcia innego rozwiązania w nowelizacji, tzn. wprowadzania dwóch różnych podstaw.

- 4) w ustawie występują liczne omyłki literowe; w art. 7 ust. 3, w art. 1 w pkt 7 w lit. a, w art. 27a w ust. 2 i 3.
- 5) art. 1 pkt 31 zmienia art. 74 ustawy uprawniając Ministra Sprawiedliwości do zawieszenia komornika w czynnościach w wypadku, gdy Minister składa wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego (który z mocy ustawy wszczyna to postępowanie). W obowiązującym stanie prawnym uprawnienie do zawieszenia komornika w czynnościach ma komisja dyscyplinarna, a art. 78 zawiera dalsze regulacje dotyczące konsekwencji takiego zawieszenia. W zmienianym przepisie art. 74 brak jest takich regulacji, w związku z czym należy rozważyć, czy nie będzie zasadne odesłanie do odpowiedniego stosowania art. 78 ust. 3-5 w razie zawieszenia komornika w czynnościach mocą postanowienia Ministra Sprawiedliwości.

Propozycja poprawki:

"w art. 1 w pkt 31, w ust. 4 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

"Przepisy art. 78 ust. 3-5 stosuje się odpowiednio."

- 6) art. 3 ust. 2 – należy doprecyzować, że istniejące rewiry komornicze stają się rewirami w rozumieniu art. 7 ustawy nowelizowanej, ale w brzmieniu nadanym niniejszą nowelizacją.

Propozycja poprawki:

"w art. 3 w ust. 2 po wyrazach "w art. 1" dodaje się wyrazy "w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą".

sporządziła Katarzyna Iwicka